

ABONAMENTELE

Pentru Sibiul:

1 lună 85 cr., 1/4 an 2 fl. 50 cr., 1/2 an 5 fl., 1 an 10 fl.
Pentru ducerea la casă cu 15 cr. pe lună mai mult.

Pentru monarhie:

și lună 1 fl. 20 cr., 1/4 an 3 fl. 50 cr., 1/2 an 7 fl.
1 an 14 fl.

Pentru România și străinătate:

1/4 an 10 franci, 1/2 an 20 franci, 1 an 40 franci.

Abonamentele se fac numai plătindu-se înainte.

TRIBUNA

Apare în fiecare zi de lucru

INSERTIUNILE

Un șir garmond prima dată 7 cr., a doua oară 6 cr.,
a treia oară 5 cr.; și timbru de 30 cr.

Redacția: Str. Iernii 11. — Administrația: Str. Căminului 3.

Se prenumerează și la poște și la librării.

În București

primesce abonamente D. C. Pascu, Str. Lipsanilor 35.

Epistole nefrancate se refuză. — Manuscrise nu se înapoiază.

Un număr costă 5 cruceri v. a. sau 15 bani rom.

Sibiul, 8 Noemvrie st. v.

Cu interes și atenție urmărim
lucrurile, care se petrec în România.

Nu sîntem chemați și nici nu încercăm să ne pronunțăm în mod favorabil sau nefavorabil față de starea de lucruri, care s'a dezvoltat dela retragerea ministerului Brătianu încoace. Pentru noi România este țeara fraților nostri, este țeara românească, în care nu vedem lucrurile din punctul de vedere al cutărui partid sau bărbat de stat, ci numai din punctul de vedere general al progresului și bunăstării, pe care le dorim fraților nostri din toată inima.

Din acest punct de vedere vom totdeauna, vom și de astă-dată, să ne dăm puțină seamă despre cele petrecute în timpul din urmă.

Ioan Brătianu, valorosul și bine-meritul om de stat, s'a retras dela cârma țerii pe un timp, când nimenea n'a presupus, că el poate avea motive de a se retrage. La activul său avea strălucitele isbânde, prin care a trecut România dela 1877 încoace, ear' în parlament dispunea de o majoritate covârșitoare, care se părea că-i asigură conducerea destinului țerii pe multă vreme încă.

Cu toate acestea el s'a retras și prin retragerea lui s'a terminat de astă-dată și domnia partidului național-liberal, al cărui șef era.

Încrederea suveranului a dat frânele guvernului în mâinile unor bărbai, al căror nume este bine cunoscut tuturor Românilor, dar' care în organismul parlamentar al țerii erau foarte puțin — aproape deloc — reprezentați.

Noul cabinet Rosetti—Carp—Maiorescu, după-cum bine este cunoscut, a intrat în acțiune pe când țeara era într-o netăgăduită mișcare, ale cărei efecte începuseră a fi simțite atât în capitală, cât și în mai multe ținuturi ale țerei.

Și trebuie să constatăm, că noul minister a avut norocul, de a pute vedea după venirea sa în fruntea țerei spiritele liniștindu-se și ordinea restabilită.

Nu vom să atribuim tot meritul pentru acest favorabil fapt noului gu-

vern. De bună seamă țeara întreagă a contribuit la aceasta.

Dar' tot adevărat rămâne, că și caracterul, destoinicia și serioșitatea noului guvernări a trebuit să inspire, prăfingă încrederea coroanei, tuturor oamenilor de valoare încrederea, că este necesar a-i sprigini sau cel puțin a-i lăsa neconturbați să precizeze direcția, în care voesc să guverneze.

Faptul, că majoritatea cabinetului trecut a votat noului cabinet bugetul înainte de dizolvare, este destulă dovadă pentru aceasta.

După aceea s'au făcut alegerile, ale căror rezultate sînt cunoscute. Elementele, care au declarat dela început, că vor sprigini guvernul, au eșit învingătoare din alegeri.

Ce e drept, majoritatea actuală a parlamentului român nu reprezintă un partid guvernamental unificat, nu are unul și același program, nu este purtată de unele și aceleași vederi. Cu toate acestea credem însă, că guvernul va fi de-ajuns spriginit, cel puțin în cele esențiale, în punctele de competență ale programului său, în reformele ce voesc să introducă.

Aceasta este părerea noastră, după cât am putut să pătrundem în dezvoltarea ce a luat-o viața constituțională în România dela alegeri încoace.

Dela această părere nu ne abate nici faptul, că presidiul corpurilor legiuitoare nu se concretează bărbaiilor, care fac parte din partidul guvernului în înțelesul mai restrîns al cuvîntului.

Președintele senatului este dl general Ioan Florescu, ales de grupul cel mai numeros al conservatorilor, ear' president al casei deputaților va fi, după toată probabilitatea, dl Lascăr Cărgiu, tot dintre conducătorii partidului conservator.

Aceasta însă dovedește numai atîta, că conservatorii au devenit un factor puternic, putem dice cel mai puternic în viața parlamentară, dar' că această împregiurare ar face imposibilă guvernarea actualului cabinet sau că l-ar constrînge să se abată dela programul său, nu este încă dovedit.

Și astfel noi credem a nu greși, când presupunem, că lucrurile vor urma

a se desvolta în România în următorul chip:

Cabinetul junimist va rămâne la putere, eventual chiar primind în sinul său pe careva dintre capii partidului conservator. El va prezenta corpurilor legiuitoare proiectele de reforme anunțate și va fi spriginit în introducerea lor de o majoritate sigură, care, deși nu este curat guvernamentală, va fi guvernului destul de binevoitoare.

Credem, că așa va fi, căci altminterlea, după cât opinia publică din România străbate până la noi, nu ne-am pute închipui cine să poată veni la guvern dispunînd de convenita majoritate în parlament și țeară.

REVISTĂ POLITICĂ.

Sibiul, 8 Noemvrie st. v.

Schimbările în organizarea armatei rusești, precum și împrumutul ce-l contrage Rusia pe piața germană, au produs îngrijiri serioase cu privire la situația generală, care mai ieri-alaltăieri se părea de tot pacinică și liniștită. Diarele berlineze dau mare importanță noiei dislocări a corpurilor de armată rusești, asupra căreia s'a iscat acum o polemie formală între Berlin și Petersburg.

Eată ce i-se scrie din Berlin ziarului „Neue Freie Presse” despre aceste dislocări:

Pentru conducerea armatei rusești la aceasta transformare se tracta mai ales de sporirea unităților strategice, a corpurilor de armată. Până acum armata rusească avea în Europa corpul de gardă și corpul de grenadieri cu câte 3 divizii de infanterie și 15 corpuri de armată de linie, dintre care 5 aveau câte 3 divizii de infanterie și 10 câte 2 divizii de infanterie. Deoarece însă în anii din urmă organizarea divisiilor de infanterie de rezervă a înaintat așa, că acelea se puteau privi de gata spre operare în cas de război, acelea fură deja în timp de pace împărțite în ordine de bataille și avasate deosebitelor corpuri de armată. Prin asta câte un corp de armată a avut apoi trei divizii de linie și două ori trei divizii de rezervă. Spre a face capăt acestei calamități, a urmat ucazul țarului, după care un corp de armată de linie are să consistă în viitor din două divizii de infanterie și dintr-o divizie de rezervă. Corpul de armată al 16-lea (căci în realitate s'au for-

mat alte trei corpuri de armată, 16, 17 și 18) își are cuartirul de stab în Vilna. Corpul al 17-lea are să fie dislocat spre apus. Corpul al 18-lea trebuie să rămână în Finlanda. Toate aceste schimbări nu au avut drept urmare o înmulțire a trupelor, pentru-că numărul divisiilor de linie nu s'a urcat, ci s'au format trei corpuri de armată din tot a treia divizie dela unele corpuri de armată. Corpul de armată din Finlanda se va forma prin organizarea de regimente de cavalerie finlandeze. Ce privește în sfîrșit înmulțirea trupelor dela granița apuseană, e adevărat, că acestea au fost întărite în anii din urmă prin două divizii de infanterie și prin o divizie de cavalerie. Și acum Rusia are în cele trei districte militare din Vilna, Varșovia și Kiev o putere de trupe imposantă. Cu toate acestea Rusia printr'asta nu a câștigat nimic pentru o mobilizare grabnică, deoarece în Rusia nu s'a introdus așa numitul sistem teritorial din motive politice și rezerviștii trebuie să se adune din toate părțile imperiului întreg.

„Indépendance Belge” se ocupă cu scirea ce am adus-o și noi ieri despre vizitarea vasului belgic „Brabo” și arată asupra împregiurării, că toți indigenii din Zanzibar ce sînt angajați față cu statul Congo, sînt angajați pe baza tractatelor, pe care le-au încheiat ei din propria lor voință și care sînt toate subscrise și de consulul francez din Zanzibar.

„Agence Reuter” împărtășește din Zanzibar: consulul general englez a emis o proclamațiune, prin care oprește englezilor ce locuiesc acolo a încheia contracte cu proprietarii de slavi, spre a primi sclavi la lucru, ori a se folosi preste tot de sclavi prin mijlocirea proprietarilor ori în alte moduri.

Din Bucovina.

Cernăuți, în Octomvrie 1888.

(Urmare și fine.)

Entuziasmul manifestat la inaugurarea „societății” era atât de mare, încât președintele ei baronul George Hurmuzachi nu se putu reține de a nu exclama cu mîndrie cuvintele următoare: „Nu încape nici o îndoială, că lumina ce o va revêrsa întrunirea aceasta va crește pe di ce merge treptat și se va răspîndi încredințarea despre folosul nemărginit al „societății” în cercurile cele mai depărtate ale țerei noastre, dacă ne vom sili, în sfînta conștiință a îndatoririlor noastre, de a propaga scopurile ei din toate puterile noastre și de a face, ca rodirile acestui institut apărât

de D-șeu, sancționat de Împăratul și susținut de patrioți, să devină fapte strălucite și să ajungă acea întindere, pe care o doresc fiecare bărbat cult și Român bun.

Și într'adevăr societatea, prin spiritul luminat, prin zelul neobosit al conducătorilor și prin puternicul concurs moral și material al membrilor ei, a și început îndată a desvolta și manifesta o activitate admirabilă, înființînd o bibliotecă națională în țeară, abonînd diare științifice și politice, publicînd o foie periodică, edînd opuri literare, distribuind ajutoare și stipendii, ținînd prelegeri publice și instituiînd o comisiune permanentă pentru compunerea cărților didactice pentru școalele populare și secundare etc. etc. Cu un cuvînt, nu era cestiune național-culturală, care să nu fi fost discutată în sinul „societății”, nu era întreprindere, care să nu fi fost spriginită de ea. Numărul membrilor zeloși se înmulți treptat, inteligența creștea, sentimentele naționale se deșteptară. Avere „societății” se urcă tot mereu, așa că după câțiva ani vedem sume însemnate puse la dispozițiunea ei.

Treburile mergeau de minune. Lumea era cuprinsă de un farmec binefăcător, de un zel neobosit. Cultură strigau aceia, care începuse a se încălzi de rațele ei dulci și binefăcătoare!

Ce minune? Se întrebau cei-ce nu înțelegeau farmecul sau nu voiau să-l înțeleagă... Minunea însă nu era greu de explicat. „Societatea” noastră avu rara fericire, de a fi urzită și condusă din capul locului de oameni conșcii de tendințele, de scopul și de misiunea sa, de oameni, care nu se retrăgeau dela ori-ce sacrificiu în favorul ei, care conduceau toate afacerile ei cu o rară dexteritate și abnegațiune, cu un zel neobosit, bucurîndu-se de stima, simpatia și încrederea tuturor compatrioților bineșimțitori și câștigîndu-și prin amabila putere a inimii și a iubirii fiecareia, care avea ocaziunea, de a veni cu ei în atingere.

Eată farmecul binefăcător! Câtă activitate a desvoltat și cât bine a făcut „societatea” pentru deșteptarea sentimentului național și pentru propagarea culturii, mai cu seamă în deceniul dintăiu al existenței sale, nu avem lipsă de a înșira aci; e destul pentru cei-ce nu cunosc referențele de a spune, că dacă privim înapoi la starea, în care ne aflăm acum 25 de ani, și unde am ajuns astăzi; nimenea nu va susține, că de s'a ridicat spiritul poporului român de aici, de s'a deșteptat conștiința, de s'a pus temelie la cultura noastră națională, că la această lucrare patriotică n'a avut poate cea mai însemnată parte „societatea”, carea, cel puțin dela început și până la un timp oarecare, a mers totdeauna înainte cu lumina pe cărările întunecoase ce trebuia să le străbatem.

Ear' dacă mai trăiesc ați „societatea” și dacă existența sa materială este încălta

FOIȚA „TRIBUNEI”.

Fericire casnică.

— Novelă. —

De contele Leo Tolstoy.

Traducere de Gil.

(Urmare.)

După-ce culcase Catia pe Sonja, începuse să se plîngă oaspei nostru de apatie mea, despre care eu încă nu i-am fost dîs nimic.

„Lucrul cel mai de competență dar' nu

'mi-l-a spus”, — grăi dînsul zîmbînd și arătă

cu capul spre mine muștrîndu-mă.

„Ce s'e-ți fi împărtășit despre asta?” —

disei eu. — „N'aveam ce-ți spune mai departe,

decît că-mi e urît; dar' are s'e-mi treacă.”

Și acum 'mi-se părea într'adevăr, că nu

numai are s'e-mi treacă de urît, dar' că 'mi-a

și trecut și nu 'mi-se va mai urî nici odată.

„Nu e bine, dacă nu poate omul să su-

poarte singurătatea”, — grăi el. — „D-ta ești

doară o fată cultă.”

„Cred baremi!” — răspunsei eu zîmbînd.

„Nu, d-ta ești o fată rea, căreia îi place

de viață numai cîntă vreme e admirată și care

îndată-ce trebuie să fie singură își perde să-

rita cu desevîrșire și nu mai știe de ce să se

apuce; toată numai pentru de a te expune

vederii, nimic pentru sine!”

„Bună părere mai aveți de mine”, —

disei eu, numai pentru-că se dîc ceva.

„Da”, — replică dînsul după oarecare

tăcere, — „nu înzadar semeni d-ta cu tatăl

d-tale; este ceva în d-ta”, — și privirea lui atentă și amicală îmi prinse bine și mă umplu de o perplexitate curioasă și plăcută.

Nu mai acum observai, că această față la început atât de deschisă, că această privire senină, proprie numai lui, deveni cu înecut tot mai scrutătoare, ba chiar cam posomorîtă.

„Nu trebuie și nu poate s'e-ți fie urît”, — mai dîse el odată, — „aci e musica, pentru care ai pricepere, apoi cărțile d-tale, studiile d-tale, — ai o viață întreagă înaintea d-tale, pentru care numai acum te poți pregăti, dacă nu voesci să ai cauză mai tîrziu de a te căi. Preste un an deja ar fi prea tîrziu.”

El vorbia cu mine ca un părinte ori un unchiu și eu simțiam cum se siliă să păstreze față cu mine aerul potrivit. Mă jignia puțin, că credea, că stau atât de adînc sub el, și de altă parte îmi plăcea, că ținea s'e-și dea atîta silință pentru mine.

De aci încolo vorbi cu Catia despre afaceri economice.

„Ear' acum rămăi cu bine, prietenă dragă”, — dîse el, în vreme-ce se ridică și pășînd înspre mine mă prinse de mână.

„Cînd ne vedem?” — întrebă Catia.

„La primăvară”, — răspunse el ținîndu-mă încă de mână, — „acum trebuie să merg la Danilovca, altă moșie de a noastră, pentru de a vedea cum stau trebile acolo; voiți face dispozițiile de lipsă și apoi mă voi duce în afaceri proprii la Moscova; la vară ne vedem.”

„Dar' de ce Vă îndepărtați de noi pe

atîta vreme?” — întrebai eu foarte supărată.

Și într'adevăr eu sperasem deja, de a-l vedea în toată ziua, și-mi era deodată foarte greu la suflet, deoarece-mă temeam, că earăși mă va apuca uritul. Probabil, că aceasta se putea observa din privirea mea și din tonul vocii mele, căci el îmi dîse:

„Da, încearcă numai de a te ocupa earăși și alungă-ți caprițiile din cap.”

El a dîs asta cu o voce, care îmi părea cevași prea rece și prea calmă.

„La primăvară o să te examinez”, —

adause el, lăsându-mă de mână și fără de a se mai uita la mine.

În antișambră, până unde îl petrecurăm, își îmbracă blana, dar' privirea lui tot se mai părea de a mă înecungura.

„Își dă o silință cu desevîrșire zadarnică”, — cugetai eu. „Cum și poate cugeta, că îmi este deja plăcut, cînd se uită la mine? El este un om bun, un om de tot bun, dar' atîta e totul!”

Totuși a trecut multă vreme în seara aceasta până am putut adormi, Catia și eu. În continuu am povestit — nu de dînsul, ci despre aceea, cum vom petrece vara viitoare și unde vom fi preste eamnă. Întrebarea grozavă: „la ce?” deja nu 'mi-o mai adresam. Îmi era un lucru de tot simplu și de sine înțeles, că omul trăiesc pentru de a fi fericit și că pe mine mă așteaptă multă fericire în viitor, — ca-și-cînd casa noastră bîtrînă și întunecoasă din Pocerovce s'ar fi umplut momentan de lumină și viață.

„Dar' de ce Vă îndepărtați de noi pe

atîta vreme?” — întrebai eu foarte supărată.

Capitulul al doilea.

Sosise primăvara. Uritul de mai nainte dispăruse. El se schimbă într'acea duiosie visătoare de primăvară, care e de jumătate speranță nehotărîtă, de jumătate dor în veci viu. Și totuși nu mai duceam aceeași viață ca la începutul iernii; mă ocupam cu Sonja, cu musica, cu cărțile mele, umblam des prin grîdină, unde rătăciam singură îndelungat, foarte îndelungat printre alele ori ședeam pe vre-o bancă, — scie Dumnezeu, la câte toate mă gîndiam, despre ce visam și ce nădăjduiam.

Câte odată ședeam nopți întregi, anume cînd era lună, până cîndă dimineată la fereastră odăii mele; câteodată eșiam înecet, ca să nu mă audă Catia, în costumul simplu de noapte jos în grîdină și mă duceam prin rouă la lacul de pesci, și odată mă dușei chiar până afară în cîmp și încungurui în noapte parcul întreg.

Acum îmi este cu greu s'e-mi reamintesc fantasiile de atunci și și mai cu greu îmi este a le înțelege, — fantasiile, care îmi ocupau sufletul pe vremea aceea. Și chiar dacă îmi succede să 'mi-le reamintesc, totuși abia pot să cred, că trăiam în astfel de visări. Atît de originale și stranii erau.

Pe la finea lui Maiu se reîntoarse Sergey Michailici, după-cum ne promise, din călătoria sa.

Pentru întâia-dată ne cercetase într'o seară, pe o vreme cînd nu l'am așteptat deloc. Ședeam pe terasă și aveam de gînd să bem ceaiul. Grădina întreagă se îmbrăcase deja în podoaba sa verde și pretutîndenea se

încuartiră prin boschete priveghitoarele pentru de a serbători primăvara. Pe ici și colea își scoteau scumpile încălcite capetele lor albe și albastre, gata de a-și desfăce florile. Frunzișul din alea de mesteacăn părea de tot străvechi în rațele soarelui apunător. Deasupra terasei zăcea o umbră răcoasă. O rouă tare de noapte părea că se sloboade preste covorul de earbă. De cîtră curte din dosul grădinei se auzea șgomotul din urmă al dîlei și mugetul ciurdei ce reîntorcea. Nicol cel de jumătate nebun pășia dealungul terasei încoace și încolo cu o stropitoare și încurînd desemnă o rață rece de apă cercuri negre pe pămîntul de curînd săpat și în gîrul haracilor de georgine. Pe terasă înaintea noastră lucia și clocoția un samovar strălucitor, încunguruit de o oală cu smîntănă, prăjituri și covrigi. Catia, ca o bună gospodărie ce era, clătîria cu mâinile sale moi și rotunjoare tavele. Eu, deoarece-mă nu mai puteam aștepta după ceaiul și flămîndșeu după scaldă, mîncam o bucată de pîne unsă gros cu smîntănă. Aveam pe mine o blusă de in cu brațe deschise și-mi legasem o năframă albă preste pîrul umed.

Catia a fost cea dintăiu, care l'a zărit prin fereastră deschisă.

„Ah, Sergey Michailici!” exclamă dînsa; „și tocmăi am vorbit de d-ta!”

Eu mă sculai și voiam să fug, ca s'e-mi fac puțină toaletă; dar' el mă opri încă la vreme în ușă.

„De ce îți faci scrupuli la țeară”, dîse el zîmbînd și privind la năframa mea de cap.

garantată, această garanție este fructul activității anilor dintâi ai vieții sale.

Însă această activitate binefăcătoare, durere, n'a durat mult. Curând după trecerea din viață a câtorva suflete nobile, ce erau conducătorii ei spirituali, „societatea” a început a schiopăta. Apoi după eșirea din comitet a zelosului ei vice-președinte I. S. S. metropolit actual, cu deosebire înș dela moartea mult meritatului ei președinte George Hormuzachi, a început rapid a stagna, — și astăzi..., ce se știe? s'a stins cu desăvârșire.

Prin aceste cuvinte am șis poate pentru unii destul, însă pentru mulți prea puțin. S'a amintit deja, că cât timp au stat la cârmă „societății” persoanele amintite toate afacerile ei mergeau bine.

Cum s'a lucrat de atunci încocoare, dar' cu deosebire în timpul din urmă, vom vedea.

Dela anul 1865—1870 a edat „societatea” o foaie literară. Nu vom discuta aci asupra meritului acestei foi, nici asupra cauzelor, din care a trebuit să înceteze; vom constata numai, că cu sistarea ei a încetat activitatea literară a „societății”. Cele-ce s'au făcut de atunci încocoare pe acest teren au fost numai nise încercări nenorocite.

După sistarea foi literare a întreprins comitetul edarea unui câlindar. Acesta s'a redigat în un șir de ani, însă cu toate-că era subvenționat de consistor, nu s'a putut susține.

Cauzele nu ne sînt cunoscute. Cât scim este, că acest câlindar se tipăria cam pe după Bobotează și pe la sfintele Pasci, odată cu oule roșii ajungea pe la locurile destinațiunii sale. Astfel, neputându-se susține câlindarul, se decise comitetul a-și mai încerca odată norocul cu o foaie literară.

Așa la anul 1881 vedem apărând foaia sub titlul „Aurora”. Însă și aceasta a durat numai un an și jumătate și a apus. Causa va fi fost ca toate cauzele ce nimicesc de un timp încocoare ori-ce întreprindere.

Secretarul actual, vîind a arăta, că stă la înălțimea misiunii sale, se apucă ear' de câlindariștică. Însă tot fără succes. După atâtea încercări neisbutite, câțiva membri se imbiară comitetului, de a ține un ciclu de prelegeri populare pe timpul iernei.

Comitetul consimți la aceasta cu adausul, ca aceste prelegeri să fie censurate de biroul „societății”. Condițiunea fu acceptată și prelegerile se ținură în vre-o câțiva ani. Unele dinur-tusele s'au și publicat chiar într-o boșură. Însă cu toată bunăvoința celor-ce au ținut prelegeri, nici această întreprindere nu s'a putut susține. Cauzele nu le cunoaștem afară de una, „Focul purgativ”, prin care trebuia să treacă aceste prelegeri, spre a se învrednici de a pute păși „curate și luminate” înaintea publicului, dura de regulă 3—4 săptămâni, după care se întorcea nefericită prelegere „coreasă” la mâna autorului. Astfel s'a nimicit și această întreprindere salutară, care cu timpul promitea a deveni pentru noi o școală folositoare în multe privințe. În fine câțiva membri mai activi, vădend stagnarea totală a activității „societății” și cunoscend neajunsurile noastre culturale, s'au pus la dispozițiunea comitetului cu propunerea, că vor lucra la redigarea unei biblioteci populare pentru usul tinerimii studioase etc. Comitetul acceptă ideea și lucrarea se începu cu succes bun. Câteva broșurele au și apărut, conținend un material destul de bine ales și prelucrat în sensul des-

tinățiunii. Dar', vai, de n'ar fi acest dar', tot din cauze — din cauza oamenilor cu „autoritate suverană” — a trebuit să înceteze și această lucrare.

Misiunea cea mai însemnată, îndatorirea cea mai mare a „societății” față cu cultura noastră națională, a fost și este compunerea și edarea cârților didactice pentru usul școalelor populare și secundare. Cum 'și-a împlinit ea această îndatorire și în care mod a lucrat pe acest teren, este prea cunoscut. Ear' cât despre așa numitele „comisiuni” înscrinate cu aceste afaceri, ne reținem de a mai vorbi, pentru-că am trebui să rumpem rane prea mari...

Ce se știe despre alte cestiuni culturale, care se țin de atribuțiunea „societății”? Să vedem, care este activitatea ei pe imensul câmp al lipselor noastre culturale și care sînt rezultatele? Spre acest scop vom pune aci câteva întrebări, la care vom răspunde imediat. Mai întâiu: „Lucrat-a „societatea” noastră în timpul din urmă după un plan hotărât, după un sistem în ramul statutelor ei, cu privire la lipsele și la interesele noastre culturale? Preparat-a ea terenul și mijloacele, care se dee învățământului nostru primar, secundar etc., o direcțiune și poporul o cultură, a cărei lipsă ne face a ne învîrti într'un cerc vicios de atâtea ani? Stăruit-a comitetul prelungă forurile competente pentru completarea claselor paralele române la gimnasil superior gr. ort. din Suceava? Îngrijit-a el, ca limba română să nu fie tractată ca de pomană (2—3 oare pe săptămână) la institutul pedagogic din Cernăuți și pe la alte școale de prin orașe? Făcut-a comitetul recerinte prelungă guvernul și dieta țerii, prelungă minister și senatul imperial pentru realizarea cestiunilor amintite, precum și pentru înființarea unei școle de meserii și de agricultură pentru populațiunea română din țeară? Luat-a el inițiativa pentru realizarea celor mai primitive trebuințe culturale ale poporului? Scie comitetul, că atât candidații de învățători, cât și celalalt tineret școlastic n'are cârticele de cântări și că se adapă mai ales în institutul pedagogic și prin școalele populare de poezii melodice ca „Fuchs du hast die Gans gestohlen” etc. Dat-a comitetul vre-un impuls, prin care să se facă populațiunea rurală să simț necesitatea și foloasele învățământului? Îngrijit-a el și îngrijesce pentru-că tinerimea noastră să aibă nu numai cârțile didactice corespunzătoare pentru învățământ, dar' ca acest tineret după-ce părăsește băncile școalei să nu părăsească, să nu arunce cartea din mîni pentru totdeauna?

Nu, iubite lector! Nu s'a făcut mai nimic din toate acestea. Ear' ceea-ce s'a făcut, puțin, rău și fără plan s'a făcut, dovadă rezultatele.

Ba ce este mult mai trist, între membrii societății, a cărei misiune este cultura și literatura română, chiar în sinul comitetului ei s'au găsit oameni orbiți de patimi, care au lucrat și lucră în contra intereselor noastre naționale-culturale. Din aceste trăsuri generale se vede, că „societatea” în loc de a spera, ea a decăzut, și astăzi la 25 de ani ai existenței sale toată activitatea ei se mărginesce pur și simplu numai la administrarea averii ei, la susținerea unei biblioteci rău organizate și rău întrebuințate și a cabinetului de lectură foarte rău frecventat...

E dureroasă, e oribilă însăși cugetarea la această stare de lucruri atât de vătămă-

toare intereselor noastre culturale; dar' ea este așa! Și aci ni se impun de sine întrebările: care sînt cauzele principale ale răului, și care e mediul de vindecare?

La întrebarea întâia răspunsurile pot fi cam următoarele: Unii vor argumenta, că împregiurările timpului ar fi nefavoritoare; alții vor striga, că apatia și indiferentismul publicului au nimicit toate; ear' o parte va fi aplecată a susține, că comitetul a împins treburile la extremul de aji. Vom cerceta faptele și vom vedea, unde stă adevărul. Pro primo se concedem, că timpurile sînt grele, da! Însă mai nefavoritare nu vor fi ele astăzi decăt acum 25 de ani. Deci ce s'a putut atunci, astăzi se fie cu neputință? Ridicol! Cât cu privire la apatia și indiferentismul publicului nostru inteligent, vom spune, că cei-ce argumentează astfel comit o crimă față cu publicul nostru. Din contră inteligența noastră, cu puține excepții, e accesibilă pentru ori-ce idei și întreprinderi culturale, și când e vorba de sacrificii materiale, ea nu s'a dat, nici nu se dă nici când îndăr. Au doară n'a adus și nu aduce ea destul de însemnate sacrificii pentru literatură și cultură, pentru fondul Pumnulean, pentru cel Teofilean, pentru „Armonia”, pentru tipografia arhiepiscopală etc. etc.?

Când vede însă această inteligență, că de câțiva ani încocoare speranțele sale puse în institute, care aveau de scop cultură și literatură etc. etc., se nimicesc cu totul, când vede, cum banul adunat cu multe greutate și dat pentru scopuri culturale nu-l aduce procențele cuviincioase, când vede, cum aceste institute, din cauza câtorva persoane egoiste și vane, sînt aproape părăsite de toți oamenii cu simțimente nobile, nu are ea oare dreptul să-și mai strângă baierile pungei sale? Dăți pace publicului, nu-l calomniati!

Venim acum la comitet. Toată lumea e aplicată de a acusa comitetul, dîcend, că acesta n'a lucrat și nu lucră nimica. Noi credem, că această acușare e încăta nedreaptă. Comitetul n'a lucrat, mai întâiu pentru-că n'a putut lucra și în al doilea rënd este incapabil de a concepe și a crea ceva util pentru cultura poporului. Să aruncăm privirea în sinul comitetului și să ne convințem. Să vedem mai întâiu din cine se compune biroul, care este sufletul ori-cărei asociațiuni.

Președintele bună-oară este fără îndoială un bărbat dintre cei mai distinși și inteligenți ai aristocrației noastre. Român bun și patriot excelent. D-sa însă este reprezentantul proprietarilor mari la senatul imperial din Viena, unde e îndatorit de a petrece cea mai mare parte din an. Preste vară e constrins de un morb, de care suferă de mai mulți ani, se petreacă pe la băi spre restaurarea sănătății sale. D-sa a și fost refuzat alegerea sa, declarand, că nu e în stare a corespunde acestei chemări. Prin urmare, cu toată bunăvoința, timpul și împregiurările nu-l conced de a se ocupa de „societate”. Venim la vice-președinte, care de un șir de ani încocoare este sufletul și conducătorul ei spiritual. D-sa este archimandrit, cons. consist., administrator al tipografiei arhiepiscopale, membru al mai multor corporațiuni, comitete etc. etc. Prin urmare nici el nu are timpul recerut pentru a se ocupa cu interesele și afacerile „societății”. Aci trebuie să fim indulgenți cu atât mai mult, că d-sa a făcut mult pentru „societate”. A fost un șir de ani secretarul

ei și redactorul câlindarului, pentru neînsemnata plată de 300 fl. v. a. pe an! Drept este, că providința și națiunea recunoscătoare l'a rebeneficat în alt mod, înaintându-l dela catechetură la profesura de universitate, de aci la rangul de cons. consistorial și apoi de archimandrit; dar' tocmai prin aceste sgu-duri vehemente, urmate cu grabă una după alta, l-au obosit prea de timpuriu.

Toate acestea sînt scușabile, însă interesele societății reclamă categoric un remediu atât în fapte, cât și în persoane, dela care atîrnă faptele.

Trebuie să mai amintim încă, că d-nul vice-președinte, ca amic devotat al „societății”, s'a îngrijit de timpuriu pentru un urmaș vrednic. Este vorba de secretarul actual. Domnul secretar, pardon! Când e vorba de d-sa „difficile est satiram non scribere” — și, pentru-că ne-am propus a fi serioși, mai bine tăcem.

Ceea-ce putem spune aci este, că oamenii nostri dela cârmă, când e vorba de a alege persoanele pentru oareșicare posturi, se țin de axioma lui Oxenstjerna: „An nescis, mi fili, quantilla prudentia mundus regatur”? Însă fără de a o înțelege. Acestea la adresa biroului? Ce se știe despre membrii comitetului? Trebuie să constatăm, spre onoarea lor, că unii dintre ei, tocmai aceia, care o iubesc mai mult și sînt îngrijii de prosperarea „societății”, sînt totodată constrinși a lupta din toate puterile pe alte terene și pentru alte interese; și astfel sînt împedecați de a pute lucra aci după-cum ar dori. Cât despre ceilalți mai bine tăcem, ca să nu se supere.

Acesta e tabloul activității prezente a „societății” noastre. Și acum să revenim asupra întrebării ultime puse mai sus: „Care este mediul de vindecare?”

Cu privire la referențele noastre în genere mărturisim, că e greu răspunsul la această întrebare. Într-o situațiune atât de nefericită ca a noastră, a afla, a spune adevărul e greu. Vederile oamenilor sînt în mare parte rătăcite; ba chiar și cei mai binevădători sînt orbiți. Și așa unii umblă pipăind ca prin întunecare să afle adevărul și direcțiunea bună, ear' alții stau zăpăciți, meditănd și așteptand cu resignațiune mântuirea, întocmai ca orbul, care stă pironit în cale, până-ce vre-o călăuză binefăcătoare se-l întindă mîna spre a-l conduce.

Am studiat situațiunea, cunoaștem retele, care ne bîntuș în toate ramurile activității noastre național-culturale, am cugetat mult timp asupra cestiunii, și concluziunea, la care am ajuns, este lipsa de oameni cu mintea și cu inima la loc.

Mai cu seamă însă între bărbații nostri ce se află de un timp încocoare la cârmă ne lipesc oameni superiori, cu principii și cu vederi clare, cu scopuri conșcii, cu voință energică, cu devotament pentru interesele naționale, oameni neșovăitori și capabili de a concepe și a crea, de a produce idei sănătoase, a da impulsuri exemplare și de a pune în mișcare inteligența și pe toți aceia, care sînt și ar fi în stare să lucreze ceva util pentru patrie și popor.

Aci e răul, aci prăpădenia! E dureroasă această conșiență, însă ea este totodată și binefăcătoare; fiindcă cunoașterea răului e primul pas spre vindecare!

Dar' apoi ce este de făcut? Remediu? Mă vor întreba stimabili cetitori! Noi le răspundem, că e foarte comod a recomanda remedii universale: foarte greu însă este a lucra prin fapte pentru realizarea lor. În cazul dintâiu teoriile frumoase sînt îndestulitoare; în cazul al doilea trebuie să caracterizăm puternice exemple vii, care să deștepte elementele sănătoase, conșiența și încrederea în sine și dorul de izbândă. Prin urmare datoria noastră este, de a urma exemplelor de patriotism al bărbaților nostri celor însușiți de amoare pentru interesele noastre național-culturale și cele-ce ei le-au început să le continuăm, să le înaintăm și să le îmulțim!

Să respingem ori-ce încercare răuvoitoare; să nu ne lăsăm seduși de lupii îmbrăcați în pei de oi; să nu desperăm de viitorul neamului nostru; ci cu cât e ispită mai mare, cu atât mai mult să ne încredăm puterile noastre spirituale, morale și materiale în favorul culturai și al binelui public!

Avem, grație providenței, elemente foarte bune; avem o inteligență devotată pentru tot ce e bun și însuflețită pentru cauzele sfinte național-culturale; avem un popor bun și nobil de fire; avem în fine un tineret, pe cât de mândru și inteligent, pe atât și de promițtor de cele mai bune speranțe! Prin concursul atâtor brațe morale viguroase doară nu vom rămâne de ocară și de rușine înaintea străinilor și de celor-ce din orbire, din egoism și pentru scopuri străine ar voi să ne înureze, să ne împedecă și să ne oprească în sborul nostru firesc. Deci la muncă onestă, elemente bune!

Dela sine nu se îndreptează nimica. Ori-ce progres, ori-ce cultură este rezultatul unei lucrări încordate a inteligenței libere și oneste, și datorită de a afla adevărul și de a

dovedi croarea, este mărirea fiecărui om cu conșiența curată, cu mintea luminată.

Vom termina dîcend: „O inteligență însă, care pe terenul cultural nu scie să se ridice mai presus de miseriile dîlnoici vieții, nu e deamă de a conduce pe un popor, nu merită stima generală și nevrednic este poporul ce nu delătorează din fruntea sa pe conducătorii nefrecsi, cu vederi înguste, orbiți de patimă și egoști până la extrem.

Și din fruntea „societății” trebuie să măturați fără nici o crutare toți aceia, care pun egoismul lor mai presus de interesele generale, fie ei din ori-ce stare, delăturați trebuie toți câți se pun de-a-curmăzișul în calea mersului nostru cultural!”

„Si quid novisti rectius istis, candidus impertit; si non, his utere necum.”

Mucius Scevola.

CRONICĂ.

Dela Curte. Maiestatea Sa Monarchul a dispus să se țină un doliu de Curte pentru principele Maximilian de Bavaria. Doliul are să fie de opt săptămâni și anume cinci săptămâni un doliu strict în toată puterea cuvântului, ear' trei săptămâni un doliu mai puțin strict.

Înmormântarea ducelui Max de Bavaria a avut loc Dumineca trecută la München. Maiestatea Sa Monarchul nostru, Archiducul Rudolf și Ludovic Victor, precum și regele de Neapol, ducele de Alençon, principele Frederic de Hohenzollern, principele Thurn-Thaxis, un reprezentant al împăratului și toți prinții și duceii de Bavaria au fost de față la înmormântare.

Procesul de presă al d-lui general Doda. La telegrama noastră de ieri mai adaugem, că dl general Traian Doda este citat a se prezenta la noua pertractare a procesului său cu adausul, că neputându-se, va fi adus înaintea juraților. Sperăm, că starea sănătății d-lui general îi va permite de astă-dată a merge la pertractare. Acusa va fi susținută ear' de substitutul de procuror suprem Cserna, ear' ca apărător va funcționa tot deputatul Carol Eötvös.

Ingerența ministerială în afacerile disciplinare ale învățătorilor confesionali. Învățătorul din Sîrb (etnal Hunedorei) a fost suspendat din oficiu de cără consistorul greco-oriental. Comitetul administrativ al comitatului a susținut pe învățător în postul său, ear' ministrul a aprobat hotărîrea comitetului comitatens.

Un laudator ministerial. Societatea minieră brașoveană (minele de fer din comitatul Hunedorei) a primit dela ministrul de culte și instrucțiune publică un laudator, pentru-că 'și-a prefăcut școala ei germană din Calan într-o școală maghiară. Eată maghiarizarea preconișută de însuși guvernul țerii.

Cas de moarte. Vice-presedintele casei deputaților, conteste Bela Bánffy, unul dintre cei dintâi aristocrați din Transilvania, a murit alaltăieri la domeniul său din Sănmihai-telnic.

Coacerea de probă în cuptoarele erariale cu vapor de curand zidite în Sibiu, care s'a început la 14 l. c. și s'a sfîrșit în 18 l. c. seara, a dat un rezultat de tot favorabil, după-cum am înțeles dela persoane competente.

Sfîntirea bisericii gr-cat. din Livezeni. Din Valea Jiului ni se scrie: Sămbătă în 10 Noemvrie n. a. c. cu trenul de după amiază la 4½ oare a sosit aci în Petroșeni Ilustritatea Sa dl episcop al Lugojului Victor Mihalyi, spre a sfînti biserica gr-cat. edificată acum aci în colonia d'n Livezeni.

La gară a fost primit de dl pretor Hollaky și de dl director al minelor de cărbuni, și un public numeros de diferite confesiuni; dl pretor Hollaky a rostit o vorbire în limba maghiară, la ceea-ce Ilustritatea Sa 'i-a răspuns tot în aceeași limbă; afară de gară așteptau mai mulți călători, care au întîmpinat pe dl episcop cu urări de „Să trăiască!” De aci au mers cu trăsurile către locuința d-lui protopop gr-cat. Stefan Radic, unde a fost primit din partea preoților, și s'a dus de-a-dreptul în biserică, și îndată s'a început vecernia împreună cu utrenia. Duminecă dimineața pe la 9 oare între sunetele clopotelor a sosit episcopul la biserică, la așa biserică a fost primit de mai mulți preoți îmbrăcați și îndată s'a început liturgia. După serviciul divin, la 2 oare după amiază, a fost prânzul comun, la care au luat parte vre-o 60 de persoane de diferite naționalități. Dintre învățătorii gr-or. nu a fost invitat nici unul la prânz. Asta a cam surprins mult pe aci.

Difterie. În Rapoltul-mare, comitatul Hunedorei, grasează difteria.

Murșul a înghețat pe unele locuri. Pe la Deva Sămbăta trecută au trecut pasanți singuratici Murșul pe ghiță.

Doi lupi, între care o lupoaică de mărime rău, au fost împușcați alaltăieri de arên-dășii revirului dela Șelimbăr. Vânătorii au mai împușcat tot atunci doi lupi, dar' ei au scăpat cu fuga rânji precum erau.

Pătăniile artistei Sarah Bernhardt în Budapesta. Că sînt galanți locuitorii din capitala Ungariei nu mai încap îndoială, așa va dîce renumita tragediană franceză Sarah Bernhardt după experiențele făcute în zilele acestea. Ea a venit la Budapesta, a jucat pe

„De Gregor nu te sfîșiesc, îți sînt eu d-tale mai puțin decăt Gregor?”

Dar' tocmai în momentul acesta 'mi-s'a părut ca-și-cînd el nu m'ar privi deloc astfel, cum obicînuia betrănul Gregor, și asta îmi era nițel preste mână.

„Voiu fi îndată aci”, — răspunsei și m'am dus.

„Ce nu-ți șede bine?” — strigă el după mine; — „areți cu năframa aceea ca o fată de țeran?”

„Cât de curios m'a privit”, socotii, în vreme-ce alergai cu grabă în odaia mea, pentru de a mă îmbrăca. „Acum mulțumită lui D-deu, că s'a întors în fine; de aci încolo ear' are să fie veselie la noi!”

Și după-ce aruncaii o privire în oglindă, alergai veselă de tot pe trepte în jos, fără de a ascunde nici decum, că mă grăbisem. — Ajunsei năbușită de tot pe terasă.

El ședea la masă și se întreținea cu Catia asupra afacerilor noastre economice. Când mă vădă, zimbă și continuă să vorbească. După-cum asigură dînsul, economia noastră se afla în starea cea mai bună. Acum trebuia să petrecem numai vara la țeară, apoi puteam să ne mutăm la Petersburg, pentru de a încheia acolo educația Sonjei ori să călătorim în străinătate.

„Cât de frumos ar fi, dacă ai veni și d-ta cu noi în străinătate”, — dîse Catia; — „singure ni s'ar părea ca într-o pădure mare.”

„Ah, eu aș voi să pot merge cu d-v. în toată lumea!” — adause el de jumătate în glumă, de jumătate în serios.

„Bine”, — dîsei eu, — „să facem o călătorie în giurul lumii!”

El zimbă și clătina din cap.

„Și mămăța mea? Și economia mea?” — dîse el.

„Să lăsăm asta. Spune-mi d-ta, ce ai făcut în tot timpul? Doar' n'ai umblat earăși după capriți?”

Când 'i-am spus, că 'mi-am aflat ocupațiune și fără de dînsul și că nu m'am urit deloc, și când a întărit Catia toate acestea atunci el mă lăudă și mă desmierdă cu cuvinte și priviri ca pe un copil, ca-și-cînd ar ave un drept deosebit pentru asta. Eu țineam să-i împărtășesc toate pe larg și cu cea mai mare sinceritate, toate cele bune căte am făcut, și să-i mărturisesc toate ca la un preot spoveditor, cu căte putea să fie nemulțumit.

Seara era frumoasă, astfel că mai rămăserăm pe terasă și după-ce am beut tea și eu aflam conversația atât de interesantă, încât nici nu observai cum amorsece ori-ce sgomot omenesc în giurul nostru. De pretutindenea revărsau florile un miros tare, rouă bogată uedeia earba; de tot aproape de noi într'un uceag de scumpii își cânta o priveghitoare trillele; când auđi vocea noastră, amuși; cerul preserat de stele părea că se lasă pe noi.

Nu observai, că se făcuse noapte, până nu auđi dînt'odată sborul aproape fără de nici un sgomot al unui liliac, care trecu pe sub cortul de pânză tras deasupra terasei, și, înspăimîntat de năframa mea albă falfăia încocoare și încolo. Eu mă ferii înspre părete și voiam deja să țin, dar' liliacul se strecură

tot atât de tăcut pe sub cortul de pânză și dispără în amurgul grădinei.

„Ah, cât îmi place moșia voastră”, — dîse Sergey Michaylici, vorbind momentan de altceva. — „Îmi vine să șed viața mea întreagă pe terasa aceasta.”

„Bine, rămâneți dar' aci”, — dîse Catia.

„Da, da, să rămân, dar' viața nu rămâne.”

„De ce nu te însori d-ta?” — întreba Catia mai departe. — „Din d-ta s'ar face un soț excelent.”

„Pentru-că stau bucuros în pace!” — răspunsei el zimbînd. — „Nu, Catarina Carlovna, pentru mine și pentru d-ta a trecut vremea însuratului. Pe mine de mult nu mă mai consideră nimenea de candidat de însurătoare; și însumi am abđis de mult de astfel de cugete și de atunci mă simt atât de bine.”

Îmi pără, că dînsul nu a grăit cu o voce de tot firească.

„Ce fel”, — observă Catia, — „la vîrsta de treideci și șese de ani să 'ți-se fi și urit de viață?”

„Da, de sigur”, — continuă el, — „urit până într'atîta, încât nu mai doresc decăt o dihna și liniște! Cine vrea să se însoare trebuie să poată da alte lucruri. Ean întreab-o numai pe Mașă”, — adause el, arătend cu capul spre mine. — „Puișori tineri de oameni ca dînsa trebuie să se căsătorească; dar' oameni ca mine și d-ta nu mai au decăt să se bucure de fericirea lor.”

(Va urma.)

scenă cu vîntul care-i obicnuia și a fost aplaudată după merit. Așa la teatru, dar în locuința ei privată i-s-a înțeles lucruri, pe care nu le va mai fi păit nici în călătoriile sale. Mai întâi i-s-a impus o contribuție foarte mare pe venitul celor patru reprezentări ce a dat, apoi a aflat prefectura districtului, în care a tras la hotel, că are patru călători, pentru care i-s-a impus o nouă contribuție de 20 fl. Pe urmă a venit comitetul societății „Crucea Roșie” și sub cuvînt, că din pricina ei a trebuit să amâne o petrecere, pentru care făcuse deja unele pregătiri, i-a cerut o despăgubire de 200 fl. După astfel de semne de simpatie și galanterie Sarah Bernhardt, se șice, că a declarat, că va mai veni la Budapesta — după a doua iarnă. Așa vor și alte celebrități artistice din străinătate.

Câteva cestiuni metodologice.

(Studiu asupra unor capitole din „Logica” d-lui T. Maiorescu. Ed. II. București 1886).

De Stefan Velovan

(Urmare).

Adăugăm un exemplu de diferență între raporturile de succesiune.

Oare-cineva, basat pe legea aflată mai înainte prin concordantă, freacă o bucată de fer, de aramă, de cărbune, cu felurite alte materii și împotriva așteptării lui află, că nu se ivesc electricitate. Dar dacă le supune frecării în izolare, electricitatea ear' se ivesc. Tot atunci află, că aceste materii conduc electricitatea prin ele sau că sînt conductori, cu alte cuvinte ele perd electricitatea îndată-ce nu sînt izolate. El raționează astfel:

Dacă trecăm ferul, arama, cărbunele etc. în izolare se produce electricitate; dacă le frecăm fără izolare nu se produce.

Fricțiunea ferului, a aramei, a cărbunelui etc., fie în izolare ori fără izolare, este o fricțiune de materii conducătoare de electricitate (conductori).

Fricțiunea conductoarelor izolați produce, a celor neizolați nu produce electricitate.

După eliminarea prin termenul mediu a tuturor variațiilor, câte se petrec dela o fricțiune la alta, dobîndim în concluziune numai momentele constante. Între antecedente toate sînt comune în amîndouă succesiunile (fricțiune de materii fizice conducătoare), afară de un moment antecedent (izolarea), care se găsește în una din cele două succesiuni și lipsește în cealaltă. Când lipsește acest antecedent, lipsește și secvențial, ear' când se petrece antecedentul izolării se ivesc și electricitatea. Noi șicem, că izolarea conductoarelor este o cauză a electricității și neisolarea o cauză a neelectricității lor. În concluziune se cuprinde deosebirea acestor două succesiuni constante ce reprezintă două legi de succesiune coordonate, una pozitivă și alta negativă.

Ca se ne întîrim convingerea, că această deosebire de succesiune e totodată necesară, cercăm a îmulți experiențele noastre, făcînd de exemplu următoarea

Probă: Fricțiunea conductoarelor izolați produce, a celor neizolați nu produce electricitate.

Fricțiunea zincului este o fricțiune de conductor, odată în izolare, altă-dată fără izolare.

Zincul frecat în izolare nu produce, fără izolare nu produce electricitate.

Experimentul ce-l facem cu mijloace indicate de acest raționament de probă va sfîrși prin a ne convinge într'un nou cas concret, că diferența de succesiune formulată în concluziunea raționamentului anterior e necesară. De cumva s'ar întîmpla, în contra așteptării noastre, ca rezultatul experimentului să ne ducă și aici la aflarea unui conductor, care se poate electrisa și fără izolare, diferența va înceta și legile vor cădea sau vor trebui să se modifice. Experiențele pot să constate o armonie ori o disarmonie între ele și între legile odată formulate; în amîndouă cazurile nu poate să fie vorba decît de un progres al științei, fiindcă odată se întărește certitudinea, altă-dată vine a se întemeia de nou.

Vedem în sfîrșit, că și legile, care exprimă o diferență a raporturilor de succesiune, nu au certitudine absolută. Certitudinea atîrnă, o repetat, dela mulțimea experiențelor, prin care s'a adevărat nexul constant ce ele exprimă.

Folosind termenii ce i-am adoptat pentru raporturile de succesiune, regula metodului diferenței, aplicat la aceste raporturi, va pute să primească următoarea formulare:

Dacă constatăm prin mai multe experiențe făcute asupra a două raporturi de succesiune, că succesiunea, în care se prezintă un secvențial constant, și succesiunea, în care nu se prezintă, au toate momentele antecedente comune afară de unul, și dacă acest unul se află în succesiunea cu secvențial și lipsește în cealaltă, el este una din cauzele ce produc secvențial și constituie o diferență necesară între două legi coordonate, de sferile cărora se țin cazurile observate.

Și la metodul diferenței deosebit două raționamente. Unul mănecă dela casuri de

succesiune concrete și se înalță la legi de conținut abstract și general; altul folosește aceste legi ca punct de mîncare și sfîrșesc prin a ne da îndemnul să facem nouă experiențe concrete. Cel dintău are de scop a formula deosebirea între conținuturile necesare ale două succesiuni, al doilea tînde a verifica această deosebire provocînd experiențe nouă. Unul formulează legile, pentru a ne orienta în mijlocul experiențelor, altul le verifică, ca să ne asigure, că putem produce cu ajutorul lor alte experiențe.

La amîndouă metodele ne servim de eliminarea termenului mediu, pentru a trece gîndirea noastră odată dela experiențe la noțiuni ori legi, altă-dată dela acestea îndărăt la experiență. Cu cât mișcarea gîndirii raționatoare dela experiențe la idee și îndărăt s'a repetat în mai multe cazuri asupra aceluiași raport, fie de coexistență ori de succesiune, — și aceasta fără a descoperi vre-o disonanță între experiență și idee; — cu atît raporturile formulate ne inspiră o certitudine mai mare. Metodele de concordantă și diferență au și puncte, în care se deosebesc. Cel dintău tînde la exactitatea noțiunilor ori legilor, căutînd și verificînd elementele genului, celalalt pe cele ale speciei. Am șis, vorbind despre metodul concordanței, că el ne apără de noțiuni ori legi cu conținut prea larg și sferă prea îngustă. Despre metodul diferenței vom șice acum, că el e felul de cercetare, prin care tindem a ne apără de noțiuni ori legi cu conținut prea îngust și sferă prea largă.

Un raport, fie de coexistență ori de succesiune, este bine izolat, local lui în sistemul convingerilor noastre este fixat cu exactitate îndestulătoare, dacă șcim în ce seamănă cu alte raporturi și prin ce se deosebesc de ele. Amîndouă metodele au să lucreze împreună, pentru-ca rezultatele lor să contribuie a formula raporturi bine definite. Definițiunea nu este altceva, decît împreunarea rezultatelor dobîndite prin amîndouă metodele. Găsim motivul, pentru care ori-ce definiție se face astfel, că alăturăm diferențele specifice, aflate prin metodul diferenței, cătră genul proxim, aflat prin metodul concordanței. Metodul concordanței și diferenței sînt cele două proceduri fundamentale, pe care se întemeiază orice cercetare științifică. Ele sînt cele două feluri de gîndire stereotipă, la care se reduce încercările de constituire ale ori-cărei științe.

Metodele variațiilor concomitante și ale restanțelor nu oferă în rezultatele lor nici gradul de certitudine, pe care-l atîngem prin primele două metode. Ne reținem de astă-dată a vorbi și despre aceste metode; amintim numai, că științele nu se folosesc de ele decît atunci, când lipsesc elementele de judecată pentru aplicarea primelor două metode. Cu toate acestea certitudinea, la care stărușesc științele, nu se poate răzîma decît pe cele dintău două metode.

„Conv. Lit.”

(Va urma.)

VARIETĂȚI.

(Întîmplare din Spania.) Un om mergea noaptea printr-o mahala a Madridului cu un sac cu gologani într-o mînă și cu un bîț noduros în cealaltă.

Deodată îi eșă un individ înainte și îl opri șicîndu-i:

— „Știu, că ai bani în legătură; se-mi dai mie pe jumătate?”

Omul cel cu banii cădă mai întău în încurcătură, pe urmă își veni în fire.

— „Bine, îți dau pe jumătate, dar' cu o condițiune?”

— „Care anume?”

— „Ca prietenul tîu să nu-mi ceară nimic din cealaltă jumătate.”

— „Care prieten?”

— „Care se află înapoia ta.”

Tălharul șicînd, că n'a venit cu nimenea, se întoarce de curiositate.

Atunci omul îl plesni în cap cu bîțul cel noduros, îl lășă lungit jos și se duse liniștit.

POSTA ULTIMĂ.

Budapesta. 19 Noemvrie n. Ministrul Fejervary a declarat în comisiunea militară, că principial examenul de oficer e a se depune în limba germană, dar' e admisă și limba maternă.

SERVICIUL TELEGRAFIC al „TRIBUNEI”.

Budapesta. 20 Noemvrie n. În casa deputaților s'a început dezbaterile asupra proiectelor pentru răscumpărarea regaliilor. Neumann a vorbit pro și Holló contra proiectului.

Fiume. 20 Noemvrie n. Guvernorul, primarul și comandantul militar de aici au întors contre-admiralului german Hollmann visita pe vasul de admiral „Stoch”.

Berlin. 20 Noemvrie n. „Nord-deutsche Allg. Ztg.” șicrie cu privire la visita flotei germane în porturile austro-ungare, că camaraderia între armatele ambelor națiuni s'a potențat în măsură mare prin întălnirea personală.

Bibliografie.

Anunț literar.

II. Săteanul român.

(Unele datini, credințe, obiceiuri populare de preste tot anul și la toate ocaziunile și zilele însemnate.) Cuprinsul:

(Urmare și fine.)

XIV. Multe și mărunte. 1. Înălțarea. 2. Armîndul. 3. Armingenii. 4. Versul înălțării. 5. Călușerii. 6. Rusaliile. 7. Versul Rusaliilor. 8. La Sân-Ziene. 9. Sân-Petru. 10. Seceratul. 11. Cunună. 12. Cîntecul cununei. 13. Ilie proroc. 14. Sfîntul Ilie și iadul. 15. Ilie prorocul (leg.). 16. Trăsnitul și fulgerul. 17. Când tună mai întău. 18. Curcubul. 19. Bozul. 20. Probele. 21. Vers la schimbarea la față. 22. Sântă-Măria. 23. Vers la 15 August. 24. Vers la adormirea Maicei Domnului. 25. Cîntare jalnică. 26. Rugăciunea Maicei Domnului. 27. Rugăciunea sîntei Vineri. 28. Rugăciunea ingerului. 29. Povestea Maicei Domnului. 30. Dîna Crucii. 31. Versul sîntei Crucii. 32. Vinerea mare. 33. Simedrul. 34. Apostolul Filip. 35. Apostolul Andreiu. 36. Sânt-Nicoară. 37. Sfîntul Spiridon. 38. Sfîntul Ignat. 39. Marțolea. 40. Alte zile. 41. Părțile jilii. 42. La meșul nopții. 43. Părțile lunei. 44. Unele animale (24 animale, legende lor. 45. Omul.*)

Acesta e manuscrisul de sub II. „Săteanul român”, care manuscris la mine se extinde pe 948 pagini, ear' cel de sub I. „Rugi de câmp” se extinde pe aproape 5000 pagini, fiind scrisă fiecare poezie pe foaie separată.

Ambele manuscrise sînt gata de pus sub tipar, dar' subscrisul, scriitorul lor, — dascăl românesc rural fiind, — de sine se înțelege, că nu poate ave bani să le tipărească, deci caută un editor, care să le tipărească fie pe ambele, fie numai unul din ele.

Cine ar voi a reflecta la această întreprindere, este rugat a se adresa până la 1/1 1889 st. n. la stămătorul

Ioan Pop Reteganul,

învățător rural.

Rodna-veche. (Ô-Rodna.)

Transilvania.

* Omul, cu soartea lui, cu toate zilele bune și rele, cu durerile și stăbilită, de care este ocit dela nasceră până la mormînt, va forma un tractat deosebit, la care muncesc de prezent.

I. P. R.

Extrase din „Budapesti Közlöny”.

Licitațiuni:

— 3 Decemvrie st. n. a. c. imobilele lui Simeon Steiner (din Söjtör) de cătră tribunalul reg. din Zalaegerszeg.

— 15 Februarie st. n. 1889 imobilele comunei Mikolapatak de cătră tribunalul reg. din Sighet-Marmației.

— 28 Decemvrie st. n. a. c. imobilele lui Nicolae Șerban (în Feneș) de cătră judecătoria cerc. din Abrud.

Edicte:

A se insinua pretenșiunile în 45 de zile:

— la rămasul după Cata Litricsin (din Bassahid), Jotza Iablanov (din Szerb-Kesztor) la tribunalul reg. din Chichinda-mare;

— la rămasul după vîduva Sofia Marik (din Bichis-Ciaba) la tribunalul reg. din Bichis-Giula;

— la rămasul după Petru Sára (din Kis-sar) la tribunalul reg. din Sătmár-Nemeti;

— la rămasul după Ladislau Czarák la tribunalul reg. din Oradea-mare;

— la rămasul după Iosif Kohn (din Csabrendek) la tribunalul reg. din Zalaegerszeg.

Buletin meteorologic.

Sibiul. 20 Noemvrie. 6 oare dimineața.

Presiunea atmosferică în mm. (Mediul lunar 726.11)	Diferența după presiunea	Temperatura aerului Celsius	Maximul și minimul de temperatură	Direcția vîntului
728.4	+0.5	-4.0	+5.0 -3.5	0

Din feară, 18 Noemvrie, 7 oare dimineața.

Stațiunile	Presiunea atmosferică în mm.	Temperatura aerului Celsius	Vîntul direcția	țaria
Sătmár	782	-8.2	NV	2
Oradea-mare	777	-12.2	SO	1
Cluj	771	-6.2	V	1
Orșova	771	-	—	—
Timișoara	769	-0.5	SV	4
Arad	778	-0.8	SV	1
Panciova	778	-0.8	SV	1

Sosiți în Sibiul.

La 20 Noemvrie n.

Hotel „Neuribier”. Contele Wurmbrand, privatier. Droc, protopresbiter din Mercuria. Krauss din Sebeșul-săsc. Lunasek, Robitschek, Gantler, Kurländer, Wachs, comercianți. Baron Radak din Micăsasa.

Hotel „Melzer”. Stepanek, Fürst, Ioana Schwarz, Theodorovits, Herza, Elena Palmay, Maria Krano, cântăreți. Balde, măcelar din Medias.

Hotel „Habermann”. Andreiu Eder. Maria Primus, privatieră.

Economie.

În afacerea fabricii de zăhar în Ardeal, după-cum i-se șicrie din Aiud lui „Kolozsvár”, s'a făcut Sămbăta în 19 l. e. primul pas important: s'a ținut o conferență, pe care a convocat-o baronul Coloman Kemény. Au luat parte la această conferență o mulțime de proprietari mari din comitatul Turda-Arieș, precum și din alte comitate, ceea-ce se poate privi ca cel mai învederat semn, că proprietarii cunosc îndejuns importanța înființării unei fabrici de zăhar și sînt gata a servi cauzei. Între cei de față erau: contele Alexandru Bethlen, baronii Andreiu și Gyerő Kemény, baronul Albert Wass și baronul Henric Splényi, apoi vice-comitele Ioan Csató, primarii: Kovács din Aiud, Novák din Alba-Iulia, Velics din Turda, apoi proprietari mari din apropiere și din depărtare. Președintele, baronul Kemény, a cetit concesiunea ministerială; s'au dezbătut apoi multe cestiuni importante și s'au luat câteva hotărîri. Între altele s'a decis să se exmită o comisiune permanentă constituită din deputații diferitelor ținuturi sub președinția baronului Coloman Kemény, care va sta în continuă atîngere cu proprietarii, și când va veni cestiunea până acolo, încât să fie deja relativ asigurată cantitatea de producțiune câtă se cere, atunci cei ce se vor insinua de acum înainte vor fi de nou convocati la o dezbateră a lucrurilor, unde li se va face cunoscută situațiunea prin un trimis al guvernului, persoană competentă în treburile aceste. După-cum i-se șicrie șicrarului din Cluj, insinuarile de până acum sînt atît de multe și continuă mereu a se face, încât numai din comitatul Albei-de-jos și din unele ținuturi mai apropiate sînt deja până acum asigurate aproape la o mie de jugere de pămînt pentru producțiunea napilor de zăhar.

—

Filoxera în Italia. S'a distribuit deputaților italieni raportul directorului general al agriculturii com. N. Miraglia asupra serviciului anti-filoxerie pe anul 1887—88. Din acel raport vedem, că anul trecut comunele, în care se constată prezența acestui parazit, fură în număr de 38.

Adăugînd comunele, în care există deja filoxera, ajungem la un număr de 152 comune, care reprezintă o suprafață de 85 mii de hectare.

Dar' în 5 comune din provincia Milanului, unde se află vre-o 50 de hectare de viță, filoxera a fost cu totul distrusă.

Studiile, care se fac, vor înlesni supravegherea. Se va înființa un corp de garzi speciali și se va face, ca fiecare comună interesată la stingerea flagelului să contribuie pentru o supraveghere. După-ce dă amănunte asupra tuturor măsurilor luate spre combaterea filoxerei, comandorele Miraglia afirmă, că în opiniunea publică s'a observat mult progres, căci locuitorii nu se mai opun la lucrările agenților guvernului. Proprietarii și locuitorii au început să vadă, că de folositoare le este intervenirea guvernului Chel-tuelile făcute în 1887—88, până în ziua când s'a precizat raportul, se urcă la 720.160 lei 35 bani.

Piața cerealelor din portul Brăila.

Operațiile efectuate în 4 Noemvrie st. v. 1888.

Bach lui Sechiari, grâu 4000 hect., 8.75 lei. Sgardelli lui I. Dreyfuss, grâu 3300 hect., 10.90 lei. Sassu lui L. Mendl, grâu 1150 hect., 10.50 lei. Chrisoveloni lui Feitler, grâu 2100 hect., 16.25 lei. Nichiforescu lui Schmirer, seacă 2000 hect., 5.35 lei. Matheo lui Paulli, seacă 1400 hect., 5.90 lei. Matheo lui Paulli, seacă 500 hect., 7.05 lei. Marghiloman lui Paulli, seacă 1600 hect., 6.90 lei. Cottis lui Feitler, seacă 6000 hect., 6. lei. Asimacopulo lui Feitler, seacă 6700 hect., 6.40 lei. Negroponte lui L. Mendl, porumb 3650 hect., 8.25 lei. T. Petcu lui Emberico, orz 2100 hect., 5.40 lei. Cohen lui Emberico, orz 900 hect., 5.65 lei. Bercovics lui L. Dreyfuss, orz 1400 hect., 4.85 lei. Agio 2.10 %.

Prețul mărfurilor.

Piața din Timișoara, 17 Noemvrie. Prețurile cerealelor compute după măsura metrică. Grâu fl. 7.10 7.15. Săcăr fl. 4.70 4.75. Orz fl. 5.10—5.15. Ovăș mercantil fl. 4.20—4.25. Ovăș vînturat fl. 4.50—4.60. Meiu fl. 3.75—3.80. Spirit, comun per 10,000 lire fl. 17.—17.50. Spirit rafinat per 10,000 lire fl. 18.—18.50

Tîrgul de rîmăter în Steinbruch. În 16 Noemvrie n. s'a notat: ungurești bîrăni grîi 46.— cr. până 47.— cr. ungurești grîi tineri 45 1/2 cr. până 49.— cr., de mijloc 48 1/2 cr. până 49.— cr. așori 48 1/2 cr. până 49.— cr. măriță țărănească, grea 46.— cr. până 47 1/2 cr. de mijloc 46.— cr. până 47 1/2 cr., ușoară 47.— cr. până 48.— cr. românească, de Bakony, grei — cr. până — cr. transito de mijloc — cr. până — cr. transito ușori — cr. până — cr. transito sîrbesci grei 47 1/2 cr. până 48 1/2 cr., transito de mijloc 47.— cr. până 47 1/2 cr., transito ușori 44.— cr. până 46.— cr. îngrășați cu ghindă — cr. până — cr. per 49. compenți dela gară.

Bursa de mărfuri din Budapesta dela 17 Nov. 1888.

Sămînțe	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.	Sămînțe	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.
Grâu					
Răkutenec, nou	—	7.80	de primă	8.11	8.20
Grâu dela Tisa	—	7.75	de toam.	5.23	5.25
Grâu de Posta	—	7.75	de primă	5.56	5.58
Grâu de Alba-regală	—	7.80			
Grâu de Bácska	—	7.80			
Ungurese de Nord	—	7.65			
Sămînțe, vechi ori noue	Solici	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.		
Săcăr					
Orz	Nutret	70—72	5.50	5.80	
	de vinars	60—62	5.70	6.10	
	de bere	62—64	6.40	7.25	
Ovăș	—	64—66	7.65	8.80	
Cucuruz (porumb)	bîntîț	39—41	5.15	5.60	
	de alt soi	75	5.60	5.65	
	—	78	5.55	5.60	
Hrișcă	—	—	5.40	5.75	
Grâu	de primă	8.11	8.20		
Cucuruz	de toam.	5.23	5.25		
Ovăș	de primă	5.56	5.58		
Produse diverse	Solici	Qualitatea per Hect.	Prețul per 100 chilogr.		
Sem. de trif.	Lucernă ungurească	65.—	70.—		
—	franceză	—	—		
—	italiană	—	—		
—	roșie	62.—	68.—		
Oleu de rap.	rafinat	35	36		
Oleu de in	—	—	—		
Uns. de porc	dela Pesta	59.50	60.—		
Slănină	dela țeară	58.—	59.—		
Său	afumată	30.—	31.—		
Prune	din Bosnia, în buți	12.50	12.75		
Lictar	din Sărbia, în saci	16.—	16.50		
Nuci	slavon, nou	15.75	16.25		
Gogoși	bîntănesc	—	—		
Miere	ungurească	—	—		
	sărbescă	26.—	27.—		
	brută	33.—	35.—		
Coară	galbînă străcurată	116.	117.		
Spirit	de Rosenau	16.60	17.—		
	brut	20.50	21.—		
	Drojdine de spirit	—	—		

Cursul pieții din Sibiul.

din 20 Noemvrie st. n. 1888.

Hărțile monedei românești 9.93

Lire turcești 10.90

Imperiali 9.90

Ruble rusești 1.20

Bursa de Budapesta

din 19 Noemvrie st. n. 1888.

Rentă de aur ung. 6% 100.60

INSTITUTUL TIPOGRAFIC

din Sibiu

execută tot felul de lucrări tipografice și îndeosebi tipăresc

cărți de tot felul,
anunțuri de căsătorie,
anunțuri funebre, placate,
bilete de vizită,
conturi și blanchete de tot soiul.

Prețurile moderate.

De asemenea Institutul primește în editură cărți școlare și în genere cărți menite a fi răspândite în popor, precum sunt: povești, snoave, poezii populare, istorioare morale, descrieri de obiceiuri și datini, schițe istorice ori biografii, scrise în stil popular, și alte de asemenea.

Condițiunile editurii urmează a fi stabilite prin bună învoială între autor și direcția Institutului.

A eșit de sub tipar:

DICTIONAR

român-german și german-român

de

Sab. Pop. Barcianu,

odin. paroch gr.-or. în Rășinari, asesor consistorial etc.

Revidat și completat

de

Dr. D. P. Barcianu.

Partea I. Român-germană.

704 pagini.

Prețul 2 fl. 50 cr. v. a.

Chiar acum a apărut:

Partea II. Germană-română.

1152 pagini.

Prețul 3 fl. 80 cr. v. a. = 10 lei.

Depositor general

pentru România la librăria lui

Alexandru Degenmann,

București, Calea Victoriei 53.

NB. Pentru trimiterea prin poștă 20 cr. v. a. de exemplar.

Avis!

Subsemnatul are onoarea a preveni pe P. T. publicul, că a deschis la 25 Octombrie 1888 n. pe piața de aici o **oficină**, provădută cu cele mai noue mașinării și bine ajustată, pentru

Curățirea latrinelor și a gunoaielor.

Comandă primesc: Domnii L. Fuchs, negustor piața-mare; I. Zein, croitor strada Cisnădiei; R. Strasser, negustor strada măcelarilor; în loterie, suburbiul iosefin, strada morii; G. Gürtler, negustor strada Gușterișii; L. Gürtler, negustor strada sării, și la proprietar, strada brânzei (Weinanger) Nr. 14.

Pentru serviciu prompt și curat se garantează.

În vederea numeroaselor comande, se recomandă cu toată stima

[648] 2-3

Samuel Nürnberger.

Sibiu, 22 Octombrie 1888.

INSTITUTUL TIPOGRAFIC ÎN SIBIU.

recomandă:

Articolul de lege XXI. din anul 1886

DESPRE JURISDICȚIUNI,

și articolul de lege XXIII. din anul 1886.

DESPRE PROCEDURA DISCIPLINARĂ.

Cu explicațiuni și notițe de orientare. Prețul 40 cr. v. a.

Nr. 28.506/VI. b.

Ordonanțe ministeriale

pentru introducerea legii comunale

(Art. XXII. din 1886.) Prețul 12 cr. v. a.

Articolul de lege XXII. din anul 1886

DESPRE COMUNE.

Cu explicațiuni și notițe de orientare. Prețul 40 cr. v. a.

Spre binevoitoare luare aminte!

Subscrisul îmi iau voea, de a aduce cu toată onoarea la cunos-cința p. t. publică, spre comoditatea stimabililor mei mușterii. 'mi-am procurat

eu unicul în piața de aici

UN CONFORMATEUR

construit după cel mai nou sistem. **Acela servește a da pălăriilor tari, atât cylindrelor, cât și pălăriilor de ori-ce soi întocmai forma capului, fără de a strica forma pălăriei.** La nici o pălărie, potrivită prin noul meu **conformateur**, nu mai există apăsarea molestătoare de până acum a pălăriei.

Pentru sezonul de toamnă și eamnă

recomand onoratului public cel mai bine asortat deposit de cylindre, chapeau-chape-uri, pălării de mătășă și de pârle în cele mai gustoase și mai noue colori și faconuri pentru domni și băieți, precum și pălării de copii, cu cele mai moderate prețuri.

Specialitate de fabricat propriu

de pălării fine de mătășă (cu per lung), precum și de pălării de pârle pentru preoți, cele din urmă foarte recomandabile pentru trainicia și deosebita lor ușurătate, ofer cu cele mai ieftine prețuri.

Pentru o frecvență pe cât se poate de numeroasă invită cu toată onoarea

Fritz Connerth,

pălărier.

Sibiu, piața mare Nr. 9.

(Lungă palatul Bruckenthal.)

Comandă din afară, conform trimerii măsurii în centimetri, se efectuează prompt cu rambursă postală.

[583] 28-52

Se deschide abonament pe anul 1888

[585] 48-50

la

„**Amicul Familiei.**” Diar beletristic și enciclopedic-literar — cu ilustrațiuni. Cursul XII. — Apare în 1 și 15 și a lunii în numeri câte de 2—3 coale cu ilustrațiuni frumoase; și publică articoli sociali, poezii, povești, schițe, piese teatrale ș. a.; — mai departe tractează cestiuni literare și științifice, cu reflexiune la cerințele vieții practice; apoi petrece cu atențiune viața socială a Românilor de pretutindena, precum și a celorlalte populațiuni din patrie și străinătate; și prin glume în mare parte ilustrate nisuesce a face câte o oară plăcută familiei strivite de grijile vieții; și preste tot nisuesce a întinde tuturor indivișilor din familie o petrecere nobilă și instructivă. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., pentru România și străinătate 10 franci — lei noi, plătibili și în bilete de bancă ori marce postale.

„**Preotul Român.**” Diar bisericesc, școlastic și literar — cu ilustrațiuni. Cursul XIV. — Apare în broșuri lunare câte de 2½—3½ coale; și publică portretele și biografiile arhierilor și preoților mai distinși, precum și alte portrete și ilustrațiuni, — mai departe articoli din sfera tuturor științelor teologice și între acestia mulțime de predici pe Dumineci, sărbători și diverse ocațiuni, mai ales funebrale, — apoi studii pedagogice-didactice și științifice-literare; și în urmă tot soiul de amănunte și sciri cu preferința celor din sfera bisericească, școlastică și literară. — Prețul de prenumerațiune pe anul întreg e 4 fl., — pentru România 10 franci — lei noi, plătibili și în bilete de bancă ori marce postale.

— **Colectanții primesc gratis tot al patrulea exemplar.** —

Numeri de probă se trimit gratis ori-cui cere.

A se adresa la „Cancelaria Negruțiu” în Gherla — Sz-Ujvár. — Transilvania.

Tot de acolo se mai pot procura și următoarele cărți din editura proprie:

Apologie. Discuțiuni filologice și istorice maghiare privitoare la Români, înverdate și rectificate de Dr. Gregoriu Silași. — Partea I. Paul Hunfalvy despre Cronica lui Georg. Gabr. Șincai. Prețul 30 cr.

Renascerea limbei românești în vorbire și scriere înverdată și aprepăiată de Dr. Grigoriu Silași. (Op complet.) Broșura I, II și III. Prețul broș. I, II, câte 40 cr. — Broșura III. 30 cr. Toate trei împreună 1 fl. v. a.

Cuvântări bisericesci la toate sărbătorile de preste an de I. Papiu. Un volum de preste 26 coale. Acest op de cuvântări bisericesci întrece toate opurile de acest soi apărute până acum — având și o notiță istorică la fiecare sărbătoare, care arată timpul introducerii, fazele prin care a trecut și modul cum s'a stabilit respectiva sărbătoare. Prețul e 2 fl.

Barbu cobzarul. Novela originală de Emilia Lungu. Prețul 15 cr.

Puterea amorului. Novela de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 20 cr.

Idealul pierdut. Novela originală de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 15 cr.

Opera unui om de bine. Novela originală. — Continuarea novelei: „Idealul pierdut” — de Paulina C. Z. Rovinaru. Prețul 15 cr.

Fântâna dorului. Novela populară de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Codrean craiul codrului. Baladă de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

Ultimul Sihastru. Tradițiune de Georgiu Simu. Prețul 10 cr.

El trebuie să se însoare. Novela de Maria Schwartz, traducere de N. F. Negruțiu. Prețul 25 cr.

Branda sau nunta fatală. Schiță din emigrarea lui Dragoș. Novela istorică națională. Prețul 20 cr.

Numerii 76 și 77. Narațiune istorică după Wachsmann, de Ioan Tanco. Prețul 30 cr.

Probitatea în copilărie. Schiță din sfera educațiunii. După Ernest Legouvé. Prețul 10 cr.

Herman și Dorotea după W. de Goethe, traducțiune liberă de Constantin Morariu. Prețul 50 cr.

Ifigenia în Aulida. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Ifigenia în Tauria. Tragedie în 5 acte, după Euripide, tradusă în versuri de Petru Dulfu. Prețul 30 cr.

Petulantul. Comedie în 5 acte, după August Kotzebue tradusă de Ioan St. Șiluliu. Prețul 30 cr.

Carmen Sylva. Prelegere publică ținută în salele gimnasiunii din Fiume prin Vincențiu Nicora, prof. gimnas. — Cu portretul M. S. Regina României. Prețul 15 cr.

Poezii de Vasiliu Ranta-Buticescu. Un volum de 192 pagini, cuprinde 103 poezii bine alese și arangiate. Prețul redus (dela 1 fl. 20 cr.) la 60 cr.

Trandafiri și vioarele, poezii populare culese de Ioan Pop Reteganul. Un volum din 14 coale. Prețul 60 cr.

Tesaurul dela Petroasa sau Cloșca cu pușii ei de aur. Studiu archeologic de D. O. Olinescu. Prețul 20 cr.

Biblioteca săteanului român. Cartea I, II, III, IV. cuprind materii foarte interesante și amuzante. Prețul la toate patru 1 fl., — câte una deosebi 30 cr.

Biblioteca familiei. Cartea I. Cuprinde materii foarte interesante și amuzante. Prețul 30 cr.

Colectă de rețete din economie, industrie, comerț și chimie. Prețul 50 cr.

Economia pentru școalele popor. de T. Roșiu. Ed. II. Prețul 30 cr.

Îndreptar teoretic și practic pentru învățământul intuitiv în folosul elevilor normali (preparandiali), al învățătorilor și al altor bărbați de școală de V. Gr. Borgovan, profesor preparandial. Prețul unui exemplar cu porto francat 1 fl. 80 cr. v. a. În literatura noastră pedagogică abia aflăm vre-un op întocmit după lipsele școalelor noastre în măsura în care este acesta, pentru aceea îl și recomandăm mai ales directorilor și învățătorilor ca celor în prima linie interesați.

Spicuire din istoria pedagogiei la noi — la Români. De Vasilie Gr. Borgovan. Prețul 30 cr.

Manual de gramatica limbei române pentru școalele populare în trei cursuri de Maxim Pop, profesor la gimnasiul din Năsăud. — Manual aprobat prin ministerul de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 26 Aprilie 1886 Nrul 13193. — Prețul 30 cr.

Gramatica limbei române lucrată pe base sintactice de Ioan Butean, profesor gimnasial. Un volum de preste 30 coale. Prețul 2 fl.

Manual de stilistică de Ioan F. Negruțiu, profesor. Op aprobat și din partea ministerului de culte și instrucțiune publică cu rescriptul de datul 16 Decembrie 1885 Nrul 48.518. Partea practică a acestui op — cuprinzând compozițiuni de tot soiul de acte obveniente în referințele vieții sociale — se poate întrebuința cu mult folos de către preoți, învățători și alți cărturari români. Prețul 1 fl. 10 cr.

Nu mă uita. Colectiune de versuri funebrale, urmate de iertăciuni, epitații ș. a. Prețul 50 cr.

Carte conducătoare la propunerea calculării în școala populară pentru învățători și preparanți. Broș. I. scrisă de Gavril Trifu, profesor preparandial. Prețul 80 cr.

Cele mai ieftine cărți de rugăciuni:

Mărgăritarul sufletului. Carte bogată de rugăciuni și cântări bisericesci foarte frumoase ilustrată. Prețul unui exemplar broșurat e 40 cr., legat 50 cr., legat în pânză 60 cr., legat mai fin 60, 80, 90 cr., 1 fl., în legătură de lux 1.50—2.50.

Micul mărgăritar sufletesc. Cărticică de rugăciuni și cântări bisericesci — frumos ilustrată, pentru pruncii școlari de ambe sexe. Prețul unui exemplar broșurat e 15 cr., — legat 22 cr., legat în pânză 26 cr.

Cărticică de rugăciuni și cântări pentru pruncii școlari de ambe sexe. Cu mai multe icoane frumoase. Prețul unui exemplar e 10 cr.; 50 = 3 fl. 100 = 5 fl.

Visul Prea Sântei Vergure Maria a Născătoarei de D-șeu urmat de mai multe rugăciuni frumoase. Cu icoane frumoase. Prețul unui exemplar spedit franco e 10 cr., 50 exemplare 3 fl., 100 exemplare 5 fl. v. a.

Epistolia D. N. Isus Christos. Prețul unui exemplar legat și spedit franco e 15 cr.

Chiar acum au eșit de sub tipar

Omiliile

celui dintru sfinți Părintelui nostru Ioan Gură-de-aur la epistolele sfântului apostol Paul către Tit și Filemon. Traduse de Constantin Morariu.

Traducerea aceasta este aprobată de consistorul metropolitan ortodox oriental din Cernăuți. Prețul unui exemplar cu porto-francat e 60 cr. sau 1 leu 50 bani. Se poate procura dela editura opului.